

"Smartmålere": vil NVE vedta inngrep i bevegelsesfriheten?

Denne teksten ble først publisert som bloggpost på einarflydal.com den 29.5.2017

Flere venter på at NVE skal bestemme seg for hvordan man skal håndtere at folk blir syke også av *naboenes* målere og hos folk de besøker eller har i omsorg, for eksempel en gammel og skrøpelig bestefar. For *de* får ikke fritak bare fordi at *du* blir syk.

NVE har en antall søknader liggende som gjelder slike situasjoner, og hadde bebudet et vedtak i den første saken for et par uker siden. Vedtaket vil fortelle oss hvordan de tenker. Når det kommer. Det vil ha betydning for mange tusen personer.

Kanskje har man i NVE forstått at Strålevernets "ekspertvurderinger" ikke var til å stole på? Og at "smartmålere" ikke kan innføres slik man hadde tenkt seg - uten både å påføre folk helseskader og gjøre alvorlige inngrep i deres bevegelsesfrihet og sosiale omgang?

Færre hjemmebesøk framover?

De "smarte" målerne som installeres rundt i landet, er nå så godt som bare målere med mikrobølge-baserte kommunikasjonsløsninger i maskenettverk. I Norge gir ulike forskrifter et teknisk og økonomisk rammeverk samt pålegger netteierne å skifte ut strømmålere, og så er det opp til netteierne å velge teknologi. Selv om de har "svake signaler", betyr disse målerne en vesentlig miljøforurensning, på grunn av andre egenskaper ved signaleringsmåten, og fordi de står på - og sender - hvert sekund gjennom døgnet. Fagfolk vet godt at dette kan gi sterke helseskadelige virkninger over tid, i tillegg til akutte virkninger hos mange el-overfølsomme (se forskningsresultater presentert i en rekke bloggposter, blant annet [2.3.2017](#) og [14.3.2017](#)). Når Statens strålevern hevder at disse "smarte" målerne er helsemessig sett problemfrie, er det Strålevernet som er i utakt med kunnskapsstatus.

Det er dermed ikke nok med fritak hos den enkelte, men mange må også ha fritak for *naboene*. Og hva med slektninger og venner man skal besøke eller ta seg av? Dagens fritaksregler gir i praksis personer som får akutte plager, forbud mot å ha omsorg for pårørende. Se f.eks. [Sissel Halmøys og Solveig Ladings beretninger](#).

Flere av søkerne har fyldige legeattester og kan lene seg trygt til dagens kunnskapsstatus. De bør ikke være der smartmålere er i drift. Det er ikke lenger noe magisk med dette, men godt forstått biofysikk. Medfører da ikke slike målere urimelige inngrep i deres liv - selv når de står et annet sted enn i egen bolig? Svaret er åpenbart, og fører nå til protester i mange land, slett ikke bare Norge.

Hva skal NVE gjøre i en slik situasjon?

- NVE har antakelig forstått at det er medisinske realiteter bak fritakssøknadene: Akutte og uventede helsevirkninger som lar seg gjenskape eksperimentelt, skyldes ikke innbilning. Langsiktige helseskader vet vi nå er påregnelig. Dette er kunnskapsstatus. Men å legge slikt til grunn for et vedtak, skaper kompetansestrid overfor Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), deres fagetat Statens Strålevern, såvel som den nylig reviderte strålevernforskriften.

- NVE forstår antakelig at "friforskriften" som setter rammene for bruk av visse frekvenser til måleravlesninger, er alvorlig mangelfull fordi den ikke hensyntar de omfattende biofysiske skadevirkninger som må påregnes når slik teknologi blir allestedsnærværende. NVEs forskrift om innføring av automatisk måleravlesning bygger dermed på forskrifter som igjen bygger på sviktende forutsetninger om biologisk nøytralitet. Valget av maskenettverk som radioteknologi er derfor et uhyre uheldig valg utfra dagens kunnskapsstatus. Det er dette som fører til søknadene om fritak.
- NVE forstår antakelig at helseproblemene til den enkelte søker ikke kan løses ved bare å gi fritak til den som får plagene - siden stråling fra naboers målere og på andre steder man er nødt til å være, er nok til å utløse helseproblemene. Dermed rokkes det ved et grunnleggende prinsipp for fritakssystemet. Hvis naboen og omgangskretsen skal tildeles fritak, svulmer sakskomplekset opp til det u håndterlige, både logistisk, juridisk og teknologisk.
- NVE innser ganske sikkert at Smartnett-prosjektet, der "smartmålere" inngår som en vesentlig brikke, ikke er gjennomførbart med den kommunikasjonsteknologi som netteierne har valgt, dersom det skal tas hensyn til biologiske/helsemessige virkninger. Dessuten ser nok NVE at dagens strenge praksis pålegger urimelige restriksjoner som grenser til frihetsberøvelse og andre alvorlige inngrep i folks liv.
- NVE forstår nok at siden det er myndighetene som har gitt forskriftene og gitt netteierne ansvar for teknologivalget, sitter også myndighetene med ansvaret dersom teknologien må endres. Enhver slik endring vil bety lovarbeid, økonomisk ansvar og forsinkelser.

Innføringen av "smart strømnett" - med "smarte målere" som et nødvendig mellomtrinn - er preget av mange store visjoner. Om disse visjonene passet utenfor USA, i EU, og i Norge, er høyst diskutabelt. Om de er realistiske kan også diskuteres:

Kompleksiteten er svært høy. Man har tenkt å bruke internetts teknologi og tjenestemodell for å gjøre den (i USA) stagnerte monopolistiske kraftsektoren om til et dynamisk vekstmarked. Og man har formet regler uten en realistisk forståelse av hvilke biologiske virkninger som kommunikasjonsteknologi ville få. Så har man tatt i bruk tekniske standarder som aldri var forsøkt brukt i slikt omfang. Løsningene er dyrket fram inne i en slags teknologisk kokong.

Så langt har da også innføringen av "smartmålere" vært preget av utvikling av teknologi og regelverk, fantasier om at folk vil velge å vaske klær om natta når strømmen er billigst, store barnesykdommer og kostbare utskiftninger. Få land ville vel tatt beslutningen om et slikt system i dag. (Mer om "smartnett" finner du i et [foredrag av undertegnede her.](#))

Skal NVE ta hensyn til kunnskapsstatus og unngå anklager om å påføre deler av befolkningen såvel helseskader som alvorlige innskrenkninger i måter livet kan leves på, må NVE ta en fight med HOD/Statens strålevern, legge inn en rekke restriksjoner i fribruksforskriften, endre rammene for netteierne, stille nye teknologikrav, og rykke fram til Start igjen. Tilsvarende etater i andre land sliter med det samme problemet.

Det overordnede bildet gjør ikke beslutningen enklere:

Helsevirkninger og skader fra elektromagnetiske felt og ditto stråling er antakelig sterkt stigende. Det fins riktignok ikke brukbare anslag på samlet forekomst, og symptomene er svært varierte og kan også ha andre årsaker, så uansett er slike anslag svært usikre. Det er likefullt en rimelig antakelse at forekomsten vil vokse kraftig - for man vet godt hvordan de vesentligste virkningsveiene aktiveres (via åpning av kalsiumkanaler), hvor lite som skal til, og at eksponeringen har økt og vil fortsette å øke sterkt - uten at det fins noen slags "motkrefter".

Det er ikke rart NVE trenger litt tid.

Einar Flydal, 29. mai 2017